

Monumentnummer*: 531098

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **31 augustus 2012**
Kadaster deel/nr **82761/167**

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Utrecht	Utrecht	Utrecht

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Utrecht	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Utrecht	N			1489
Utrecht	N			1490

Omschrijving**

Cluster 39.

Inleiding

BOMVRIJE REMISE C van een type bomvrije opslagplaatsen voor geschut, munitie of andere zaken dat aan drie zijden en bovenop is voorzien van een aarden dekking en dat alleen een gevel aan de keelzijde bezit. Met de toename van de draagwijdte van het geschut, de kracht van de inslagen van projectielen en de explosieve kracht van (brisant)granaten werd het steeds moeilijker weerstand te bieden aan belegeringsgeschut. Verzwaring van metselwerk, toepassing van schokabsorberende metselsystemen (onder meer door middel van bogen), flauwe hellingshoeken en gebogen of juist puntige vormen, gebruik van beton - en later van gewapend beton - in steeds zwaardere uitvoering, was een van de manieren om de vestingwerken bestand te houden tegen toenemende aanvalskracht. Bovendien was het aanbrengen van aarddekkingen een goed middel gebleken om de energie te absorberen of te dempen. Dit is de reden waarom vele gemetselde of betonnen werken van een aardlaag of een frontbescherming van zand of aarde zijn voorzien. Afhankelijk van de periode van ontstaan - en daarmee van de te verwachten inslagkracht van projectielen - werd van 'bomvrije gebouwen' gesproken, wanneer ze bestand te zijn werden geacht tegen een van tevoren gedefinieerd aantal inslagen van bepaald kaliber. De remise bevindt zich links van de kazerne op het terrein, maar is als gevolg van de inkapseling door zware keien - als

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

onderdeel van de botanische tuin - zo goed als onherkenbaar.

Omschrijving

Noordoostelijk van de kazerne gelegen, uit baksteen opgetrokken, BOMVRIJE REMISE, daterend uit de aanlegtijd van het werk. De remise telt één bouwlaag: de enige, naar de keelzijde gekeerde gevel loopt aan weerszijden schuin af, maar deze gevel is nauwelijks zichtbaar, als gevolg van de aanleg van de botanische tuin. De remise is van oudsher aan drie zijden en bovenop voorzien van een dikke aarddekking, zodat het metselwerk niet werd blootgesteld aan directe treffers.

Waardering

De BOMVRIJE REMISE C is van algemeen belang vanwege:

* Cultuurhistorische waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zoals deze is ontworpen door C.R.T. Kraijenhoff en in eerste aanleg vanaf 1815 door hem, Jan Blanken en majoor-ingenieur Willem Offerhaus is gerealiseerd en daarna door anderen gedurende ongeveer 125 jaar is versterkt en verbeterd.

* Krijgshistorische waarden als onderdeel van een aaneengesloten militaire verdedigingslinie tussen de voormalige Zuiderzee en de Biesbosch. Deze bestond hoofdzakelijk uit een samenhangend systeem van inundatievelden en bijbehorende inundatiemiddelen en van schootsvelden. Dit systeem werd aangevuld met diverse, uit verschillende perioden daterende typen gebouwde of aangelegde (verdedigings)werken die dienden tot of bijdroegen aan afsluiting van niet te inunderen terreinen of andere accessen.

* Architectuurhistorische waarden in het bijzonder als uiting van de militair-strategische bouwkunde, die gebaseerd is op: - het systeem van inundatie en accesverdediging (19de eeuw), - de wedloop met de zich versterkende offensieve middelen (19de eeuw).

Het betreft hier een onderdeel van omstreeks 1879, dat een voorbeeld is van een bomvrij gebouw, dat aan alle zijden - immers vanwege het hergebruik thans ook aan de gevelzijde - is gedekt door dikke aardlagen.

* Ensemblewaarde en situationele waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en vanwege de functionele en fysieke samenhang met de overige onderdelen van het complex.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Fort, vesting en -onderdelen

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument